

Přiměřenost doby řízení

Shledá-li již sám obecný soud porušení základního práva či svobody, je povinen učinit všechna opatření k tomu, aby k dalšímu porušování nedocházelo a již existující porušení odčinit prostředky, kterými disponuje v rámci své pravomoci.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tdo 1480/2009, ze dne 14.1.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve veřejném zasedání o dovolání obviněného P. V., proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3. 9. 2009, sp. zn. 1 To 53/2008, v trestní věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 52 T 10/2005, tak, že podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. se rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3. 9. 2009, sp. zn. 1 To 53/2008, zrušuje ve výroku o trestu. Podle § 265k odst. 2, věty druhé, tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušenou část obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. V souladu s ustanovením § 265m odst. 1 tr. ř. se obviněnému P. V., při nezměněných výrociích o vině trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) zák. č. [40/1961](#) Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2009 (dále jen tr. zák.) a o náhradě škody z rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3. 9. 2009, sp. zn. 1 To 53/2008, ukládá podle § 250 odst. 3 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání 3 (t ř í) let. Podle § 60a odst. 1, odst. 2 tr. zák. se obviněnému výkon trestu odnětí svobody podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 5 (pěti) let a nad obviněným se současně vyslovuje dohled. Podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr. zák. se obviněnému ukládá trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkcí ve statutárních orgánech obchodních společností a družstev na dobu 5 (p ě t i) let.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 16. 7. 2008, sp. zn. 52 T 10/2005, byl obviněný P. V. uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 tr. zák., kterého se podle skutkové věty výroku uvedeného rozsudku dopustil tím, že jako jednatel společnosti A. I., spol. s r.o., se sídlem D., Z., zapsané v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Brně, oddíl C, vložka 15913, v období od 16. října 1995 do 16. října 1997 uzavřel osobně nebo prostřednictvím sítě obchodních zástupců společnosti A. G., a.s., zastoupené RNDr. M. J. po území celé České republiky nejméně s celkem 355 poškozenými celkem 501 smluv o tichém společenství, ve kterých se zavázal ve stanovených lhůtách, od šesti měsíců do čtyř let, zhodnotit jimi vložené finanční prostředky dalším podnikáním a tyto vyplatit zpět včetně sjednaného úrokového navýšení, a to na základě reklamní kampaně zejména formou inzerce v tisku, poskytováním informačních letáků i osobním kontaktem obchodních zástupců s poškozenými klienty, v níž kromě slibovaného zcela nereálného zúročení vkladů budoucích tichých společníků v garantované výši 20-39 % ročně z investované částky dle typu uzavřené smlouvy, výnos z čistého zisku v předpokládané výši 15 % ročně z peněžitého vkladu a zhodnocení vkladu v souvislosti s plánovaným nárůstem čistého obchodního jmění ve výši 5 % ročně z peněžitého vkladu vypláčeného při vrácení vkladu, tiché společníky prostřednictvím propagačních materiálů i obchodních zástupců nepravdivě ujišťoval mimo shora uvedené informace o zajištění jejich vkladů garantovaným základním jměním společnosti ve výši 300 milionů Kč, ač společnost reálně takovýto majetek nikdy nevlastnila a základní jmění společnosti bylo tvořeno po jeho navýšení dne 2. 5. 1995 z 99 % toliko nepeněžítým vkladem společnosti A. F., spol. s r.o., v podobě 272.728 ks akcií společnosti M., a.s., na které majetek již dne 23. 10. 1995 byl podán návrh na konkurz a tento prohlášen dne 13. 5. 1996, tudíž se nejednalo o reálný majetek, z něhož by

tiší společníci mohli být uspokojováni, dále ujišťoval o jedinečných možnostech podnikání společnosti A. I., spol. s r.o., v oblasti poskytování finančních půjček dalším subjektům oproti zástavám nemovitostí v několikanásobně vyšších hodnotách, dále ujišťoval, že sdružení A. G. zahrnující i společnost A. I., spol. s r.o., je mezinárodní sdružení společností působících v různých odvětvích ekonomiky, zejména v oblasti financí, cenných papírů, realit a leasingu, společnost A. I., spol. s r.o., přitom nevyvíjela ve shora zmíněném období činnost, která by zabezpečila navrácení vkladů tichým společníkům, včetně slibovaných úroků, ve sjednaných lhůtách, přičemž s ohledem na způsob hospodaření a finanční stav společnosti A. I., spol. s r.o., obžalovaný věděl, že smluvní závazky společnost nebude pravděpodobně schopna splnit v případě většiny poškozených a byl srozuměn s tím, že podíl na zisku a vklad jim eventuálně nebudou vyplaceny, což se také stalo, takto od poškozených vylákal celkem 21.651.725,- Kč, z nichž však vkladatelům vyplatil jen nejméně 1.495.499,- Kč, a takto je poškodil celkem o 19.456.366,- Kč, které použil dílem na provoz a výdaje společnosti a dílem nezjištěným způsobem.

Konkrétní případy, kdy obviněný jednal výše popsaným způsobem, jsou podrobně specifikovány ve skutkové větě výroku rozsudku soudu prvního stupně.

Za uvedený trestný čin byl obviněný P. V. podle § 250 odst. 4 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání sedmi roků, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkcí ve statutárních orgánech obchodních společností a družstev na dobu pěti roků.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byl obviněný zavázán zaplatit poškozeným F. M., S. D., L. J., E. U., I. S., L. H., M. N., J. Š., M. B., B. B., M. K., M. Z., J. G., R. P., A. L., O. R., M. N., M. H., I. S., L. M., H. Č., L. Č., J. Č., H. V., S. V. škodu ve výši uvedené ve výroku tohoto rozsudku.

Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byli poškození F. M., E. U., L. H., J. Š., M. K., J. G., O. R. a H. Č. odkázáni se zbytkem svých nároků na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Naproti tomu byl obviněný P. V. výše uvedeným rozsudkem soudu prvního stupně podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutek spočívající v tom, že

jako jednatel společnosti A. I., spol. s r.o., se sídlem D., Z., zapsané v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Brně, oddíl C, vložka 15913, od roku 1995 do roku 1997 uskutečnil reklamní kampaň, při které sliboval zúročení vkladů budoucích tichých společníků v garantované výši 20-39 % ročně z investované částky dle typu uzavřené smlouvy, výnos z čistého zisku v předpokládané výši 15 % ročně z peněžitého vkladu a zhodnocení vkladu v souvislosti s plánovaným nárůstem čistého obchodního jmění ve výši 5 % ročně z peněžitého vkladu vypláceného při vrácení vkladu, poté v období od 16. října 1995 do 15. října 1997 uzavřel osobně nebo prostřednictvím obchodních zástupců po území celé České republiky nejméně s 358 osobami 507 smluv o tichém společenství, ve kterých se zavázal ve stanovených lhůtách, od šesti měsíců do čtyř let, zhodnotit jimi vložené finanční prostředky dalším podnikáním a tyto vyplatit zpět, včetně sjednaného úrokového navýšení, přičemž tichým společníkům uváděl nepravdivé informace o zajištění jejich vkladů garantovaným základním jměním společnosti ve výši 300 mil. Kč, ač společnost reálně takovýto majetek nikdy nevlastnila a nevyvíjela ve shora zmíněném období žádnou činnost, která by zabezpečila navrácení vkladů tichým společníkům, včetně slibovaných úroků, ve sjednaných lhůtách, v důsledku čehož poškodil níže uvedené tiché společníky nevrácením jejich vkladů o celkovou částku 22.240.725,- Kč takto:

13.F. Č., smlouva ze dne 4.1.1996 na částku 500.000,- Kč,

23. Mgr. S. Š., smlouva ze dne 19.3.1996 na částku 20.000,- Kč,

114. M. K., smlouva ze dne 1.12.1996 na částku 50.000,- Kč,
166. J. Č., smlouva ze dne 29.1.1997 na částku 20.000,- Kč,
193. B. Z., smlouva ze dne 8.3.1997 na částku 50.000,- Kč,
234. Z. K., smlouva ze dne 24.4.1997 na částku 5.000,- Kč,
254. B. D., smlouva ze dne 7.5.1997 na částku 10.000,- Kč,

když nalézací soud dospěl k závěru, že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

Proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 7. 2008, sp. zn. 52 T 10/2005, podal odvolání jednak obviněný P. V. a prostřednictvím společného zmocněnce i poškození M. N., Ing. L. H., Ing. F. M., MUDr. M. K., J. Š. a E. U. O podaných odvoláních rozhodl Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 29. 1. 2009, sp. zn. 1 To 53/2008, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. e), písm. f), odst. 2 tr. ř. z podnětu odvolání obviněného a poškozené M. N. napadený rozsudek částečně zrušil ve výrocích o testech a náhradě škody a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněnému P. V. za odvoláním nezměněný trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 tr. zák. uložil podle § 250 odst. 4 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání 6 let. Podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. byl obviněný pro výkon uloženého trestu zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkcí ve statutárních orgánech obchodních společností a družstev na dobu 5 let. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla současně obviněnému uložena povinnost zaplatit poškozeným Ing. F. M., S. D., L. J., E. U., I. S., Ing. L. H., M. N., J. Š., M. B., B. B., MUDr. M. K., M. Z., J. G., R. P., A. L., O. R., M. N., M. H., I. S., L. M., H. Č., L. Č., J. Č., H. V. a S. V. škodu ve výši uvedené ve výroku tohoto rozsudku.

Podle § 229 odst. 2 tr.ř. byli poškození Ing. F. M., E. U., Ing. L. H., J. Š., MUDr. M. K., J. G., O. R. a H. Č. odkázáni se zbytkem svých nároků na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních a podle § 256 tr. ř. byla odvolání poškozených Ing. L. H., Ing. F. M., MUDr. M. K., J. Š. a E. U. jako nedůvodná zamítnuta.

Následně podal obviněný P. V. prostřednictvím svého obhájce proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29.1.2009, sp. zn. 1 To 53/2008, dovolání s odkazem na dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), písm. l) tr. ř., o kterém rozhodl Nejvyšší soud České republiky usnesením ze dne 30. 6. 2009, sp. zn. 4 Tdo 636/2009, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil, podle § 265k odst. 2, věty druhé, tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Vrchnímu soudu v Olomouci přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

V odůvodnění svého rozhodnutí Nejvyšší soud České republiky zkráceně uvedl, že soudy prvního a druhého stupně se při svém rozhodování v dané věci neřídily dosavadní rozhodovací praxí Ústavního soudu České republiky a Nejvyššího soudu České republiky ohledně nepřiměřené délky trestního řízení. Nejvyšší soud České republiky vyslovil názor, že vzhledem k nepřiměřené délce probíhajícího trestního řízení není možno považovat rozhodnutí odvolacího soudu o snížení nepodmíněného trestu odnětí svobody ze 7 na 6 let za dostačující a že odvolací soud se především nezabýval vlivem nepřiměřené délky trestního řízení na přísnější právní kvalifikaci jednání obviněného se zřetelem na § 88 odst. 1 tr. zák.

Po vrácení věci ze strany Nejvyššího soudu České republiky rozhodl Vrchní soud v Olomouci opětovně rozsudkem ze dne 3. 9. 2009, sp. zn. 1 To 53/2008, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. d), písm. e), písm. f), odst. 2 tr. ř. z podnětu odvolání obviněného a poškozené M. N. napadený rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16.7.2008, sp. zn. 53 T 10/2005, částečně zrušil v celé jeho odsuzující části a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněného P. V. uznal vinným ze spáchání trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák., kterého se dopustil výše

popsaným jednáním, za což mu byl uložen podle § 250 odst. 3 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání 5 let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkcí ve statutárních orgánech obchodních společností a družstev na dobu pěti let a podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost zaplatit poškozeným Ing. F. M., S. D., L. J., E. U., I. S., Ing. L. H., M. N., J. Š., M. B., B. B., MUDr. M. K., M. Z., J. G., R. P., A. L., O. R., M. N., M. H., I. S., L. M., H. Č., L. Č., J. Č., H. V. a S. V. škodu ve výši uvedené ve výroku tohoto rozsudku.

Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byli poškození Ing. F. M., E. U., Ing. L. H., J. Š., MUDr. M. K., J. G., O. R. a H. Č. odkázáni se zbytkem svých nároků na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních a podle § 256 tr. ř. byla odvolání poškozených Ing. L. H., Ing. F. M., MUDr. M. K., J. Š. a E. U. jako nedůvodná zamítnuta.

Také proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3.9.2009, sp. zn. 1 To 53/2008, podal obviněný P. V. dovolání z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g), písm. l) tr. ř. s tím, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a na jiném nesprávném hmotně právním posouzení a že o jeho odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně bylo rozhodnuto v odvolacím řízení v rozporu se zákonem, když byl dán dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Dle názoru obviněného odvolací soud v novém odvolacím řízení nesplnil v plném rozsahu pokyny dovolacího soudu a nerespektoval v plném rozsahu jeho právní názor, neboť po právní stránce sice kvalifikoval jeho jednání jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák., ale již nerespektoval právní názor dovolacího soudu v otázce délky řízení a s tím související otázkou ukládaného trestu. Obviněný má za to, že nedošlo k výraznému zohlednění délky trestního řízení, které trvalo nepřiměřeně dlouho, a to z příčin, které obviněný nezavinil. Závěrem svého dovolání proto obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3. 9. 2009, sp. zn. 1 To 53/2008, a to ve výroku o trestu a způsobu jeho výkonu a aby podle § 265m odst. 1 tr. ř. sám rozhodl ve věci tak, že obviněnému uloží přiměřený trest odnětí svobody s podmíněným odkladem na přiměřenou zkušební dobu. Dovolatel současně uvedl, že souhlasí s projednáním věci v neveřejném zasedání ve smyslu ustanovení § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství navrhl dovolání částečně vyhovět a uložit obviněnému P. V. nepodmíněný trest odnětí svobody ve třetině zákonné trestní sazby dle § 250 odst. 3 tr. zák.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání je přípustné [§ 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř.], bylo podáno obviněným jako osobou oprávněnou prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Dovolání obsahuje i obligatorní náležitosti stanovené v § 265f odst. 1 tr. ř.

Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněným naplňují jím uplatněný zákonem stanovený dovolací důvod, jehož existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky zdůrazňuje, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13

Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolat Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů. Už samo chápání dovolání jako mimořádného opravného prostředku ospravedlňuje restriktivní pojetí dovolacích důvodů Nejvyšším soudem (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03). Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozsudku z vlastní iniciativy. Právně fundovanou argumentaci má přitom zajistit povinné zastoupení odsouzeného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

K otázce zjištěného skutkového stavu věci Nejvyšší soud České republiky poznamenává, že zjištěný skutkový stav věci (§ 2 odst. 5 tr. ř.) je výsledkem určitého procesu, který spočívá v tom, že soudy musí nejprve zákonu odpovídajícím způsobem provést důkazy, které považují za nezbytné pro zjištění skutkového stavu věci a tyto důkazy musí dále hodnotit v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř. Na základě hodnocení důkazů založeném na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu pak dospívá soud ke zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (pro orgán činný v trestním řízení) a tento závěr je pak shrnut ve skutkovém zjištění – skutkové větě. Shora popsané hodnotící úvahy, stejně jako otázka objasňování tohoto skutkového stavu jsou rozvedeny v odůvodnění. V odůvodnění rozsudku (§ 125 odst. 1 tr. ř.) soud stručně vyloží, které skutečnosti vzal za prokázané, o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, pokud si vzájemně odporují. Z odůvodnění přitom musí být patrné, jak se soud vypořádal s obhajobou, proč nevyhověl návrhům na provedení dalších důkazů a jakými právními úvahami se řídil, když posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona v otázce viny a trestu.

V případě projednávané trestní věci obviněný podal dovolání z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g) a písm. l) tr. ř. s tím, že odvolací soud nerespektoval právní názor Nejvyššího soudu České republiky jako soudu dovolacího ohledně délky řízení a s tím související otázkou ukládaného trestu.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V mezích tohoto dovolacího důvodu je pak možno namítat, že skutek zjištěný soudem byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, třebaže nejde o trestný čin nebo sice jde o trestný čin, ale jeho právní kvalifikace neodpovídá tomu, jak byl skutek ve skutkové větě výroku o vině popsán. Z těchto skutečností pak vyplývá, že Nejvyšší soud České republiky se nemůže odchýlit od skutkového zjištění, které bylo provedeno v předcházejících řízeních, a protože není oprávněn v rámci dovolacího řízení jakýmkoliv způsobem nahrazovat činnost nalézacího soudu, je takto zjištěným skutkovým stavem vázán (srov. rozhodnutí Ústavního soudu II. ÚS 760/02, IV. ÚS 449/03).

V případě projednávané věci se dovolací námitka obviněného týká nepřiměřenosti uloženého trestu a jako takovou ji je možno podřadit pod deklarovaný dovolací důvod.

Nejvyšší soud České republiky již ve svém výše zmíněném rozhodnutí ze dne 30. 6. 2009, sp. zn. 4 Tdo 636/2009, uvedl následující:

Délka trestního řízení v takovém časovém rozsahu nemůže být považována za odpovídající a přiměřenou, a to zejména s přihlédnutím k čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle kterých má každý právo na projednání věci bez zbytečných průtahů, resp. právo na vyřízení věci v přiměřené

lhůtě. Časový horizont toho, kdy je vyhlášeno konečné rozhodnutí ve věci, je neoddělitelnou součástí měřítek celkového spravedlivého řízení. Tento názor vyslovil již v mnoha svých rozhodnutích Ústavní soud (např. sp. zn. I ÚS 554/2004, IV. ÚS 358/1998, I. ÚS 600/2003) a dospěl při svém rozhodování k závěru, že v případě ukládání nepodmíněného trestu odnětí svobody je zároveň třeba zkoumat, zda zásah do osobní svobody stěžovatele je v souvislosti s délkou řízení ještě zásahem proporcionálním či nikoli. Je třeba přihlížet i k tomu, že probíhající trestní řízení negativně ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, na kterého je sice do okamžiku právní moci meritorního rozhodnutí třeba pohlížet jako na nevinného, avšak zátěží pro obviněného je již samotný fakt trestního stíhání.

V rozhodnutí Ústavního soudu ve věcech sp. zn. II. ÚS 7/2003 a II. ÚS 445/98, je poukazováno na to, že při posuzování „přiměřenosti doby řízení“ je třeba vycházet z okolností konkrétního případu, zejména složitosti dané záležitosti, chování účastníků řízení, především pak stěžovatele.

Na základě výše uvedených hledisek je třeba dovolání obviněného považovat za právně relevantní a též důvodné.

Vrchní soud v Olomouci v dovoláním napadeném rozsudku ze dne 3. 9. 2009, sp. zn. 1 To 53/2008, při respektování právně závazných názorů vyslovených Nejvyšším soudem České republiky v usnesení ze dne 30. 6. 2009, sp. zn. 4 Tdo 636/2009, uznal obviněného P. V. vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. s tím, že délka příslušného trestního řízení je neodpovídající požadavkům plynoucím z čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a že na celkové délce trestního stíhání se obviněný svým zaviněním ve většině případů nepodílel. Proto nebylo možno jednání obviněného kvalifikovat jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 tr. zák.

Při novém výroku o vině poté Vrchní soud v Olomouci uložil obviněnému mimo jiné trest odnětí svobody ve výměře 5 let s tím, že přihlédl jak k okolnosti polehčující, tj. že obviněný vedl před i po spáchání činu řádný život, tak i k okolnosti přitěžující spočívající v tom, že nelze odhlédnout od skutečnosti, že obviněný svým jednáním způsobil velkému počtu poškozených rozsáhlou škodu, kterou ani zčásti neuhradil.

Z předloženého spisového materiálu vyplývá, jak již bylo uvedeno v předchozím rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 6. 2009, sp. zn. 4 Tdo 636/2009, že k zahájení trestního stíhání obviněného P. V. došlo na základě sdělení obvinění podle § 160 odst. 1 tr.ř. ze dne 19. 2. 1999, které obviněný převzal dne 23.2.1999. V rámci přípravného řízení došlo ke dvojímu výsledku obviněného v přítomnosti jeho obhájce - dne 19.7.1999 (č.l. 868-869) a dne 16.7.2001 (č.l. 870-871), při nichž obviněný využil práva odepření výpovědi. Přípravné řízení bylo ukončeno po seznámení obviněného a jeho obhájce se spisem (dne 15.11.2001 /č.l. 972-973/ a dne 23.11.2001 /č.l. 974-975/) podáním obžaloby u soudu dne 10.1.2002. Dne 13.3.2002 nařídil soud hlavní líčení na dny 24.-26., 28.6.2002 (č.l. 1046-1047), které se však neuskutečnilo z důvodu nepřítomnosti obviněného (č.l. 1517-1518) a jeho žádosti o odročení jednání z důvodu nepříznivého zdravotního stavu (č.l. 1483-1485). S projednáváním věci bylo započato při hlavním líčení dne 9.12.2002 (č.l. 1847-1854), přičemž pokračováno v něm bylo při hlavních líčeních konaných dne 19.12.2002 (č.l. 1856-1864), dne 24.2.2003 (č.l. 1932-1940), dne 25.3.2003 (č.l. 1951-1973), dne 15.5.2003 (č.l. 1991a-2002), dne 13.6.2003 (č.l. 2053) a dne 26.8.2003 (č.l. 2064-2068 - jednání v nepřítomnosti obviněného dle žádosti č.l. 2063). Dne 1.9.2003 došlo k vyhlášení rozsudku (č.l. 2069-2100). Počínaje dnem 2.2.2004 začal soud prvního stupně doručovat vyhotovení rozsudku a dne 20.5.2004 věc předložil odvolacímu soudu s odvoláním obviněného a poškozené MUDr. K. Odvolací soud dne 7.6.2004 vrátil spis soudu prvního stupně k odstranění nedostatků při doručování rozsudku a po jeho opětovném předložení dne 8.9.2004 (č.l. 2299) o podaných odvoláních rozhodl dne 9.12.2004 (č.l. 2300-2301). Po vrácení věci soudu prvního stupně dne 6.1.2005 (č.l. 2303) došlo k tomu, že státní zástupce vzal obžalobu zpět (č.l. 2345) a po kladném stanovisku obviněného ze dne 16.3.2005 (č.l. 2347) došlo k vrácení věci

do stadia přípravného řízení. Dne 2.5.2005 bylo vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání obviněného podle § 160 odst. 1, odst. 5 tr.ř. pro dílčí skutky v tomto usnesení uvedené (č.l. 2350-2365) a k vydání usnesení, jímž byla stížnost obviněného proti tomuto usnesení zamítnuta (č.l. 2371-2385) a po výslechu obviněného (č.l. 2394-2395) a seznámení obhájce se spisem (č.l. 2399-2400) byla podána u soudu dne 11.10.2005 nová obžaloba (č.l. 2424-2460). Dne 30.1.2007 došlo (č.l. 2490-2492) k nařízení hlavního líčení na dny 17.-19.4., 24.-26.4., 22.-24.5. a 19.-21.6.2007 a dne 9.2.2007 k vydání rozhodnutí (č.l. 2493), že poškození svá práva mohou uplatňovat jen prostřednictvím společného zmocněnce. Následně bylo hlavní líčení několikrát odročeno z důvodu zdravotního stavu obviněného a zdravotní stav obviněného byl přezkoumán znalcem (viz posudek č.l. 2708-2719). Poté se uskutečnilo hlavní líčení ve dnech 29.1.2008 (č.l. 2757-2763), 30.1.2008 (č.l. 2801-2806, 31.1.2008 (č.l. 2807-2810), 8.4.2008 (č.l. 2850-2867), 9.4.2008 (č.l. 2871-2891), 10.4.2008 (č.l. 2898-2910), 28.4.2008 (č.l. 2928-2936) a 16.7.2008 (č.l. 2952-2984), kdy byl vyhlášen odvoláním napadený rozsudek. Po jeho vyhotovení a vypravení, jakož i po vyhotovení a vypravení opravného usnesení (č.l. 3096), byl spis dne 20.10.2008 předložen odvolacímu soudu, dne 29.1.2009 odvolací soud vyhlásil rozsudek, proti kterému obviněný podal prostřednictvím svého obhájce dovolání a dne 1.6.2009 byl spis předložen Nejvyššímu soudu České republiky k rozhodnutí o dovolání, o kterém bylo rozhodnuto 30. 6. 2009. Následně rozhodl Vrchní soud v Olomouci 3. 9. 2009.

Celková délka trestního stíhání obviněného P. V. tedy přesahuje 10 roků s tím, že od spáchání předmětného trestného činu uplynulo již přes 12 let.

V průběhu řízení bylo sledováno několik fází, kdy zůstávaly příslušné orgány činné v trestním řízení zcela nečinnými, resp. kdy jimi nebyly prováděny žádné procesní úkony. Již na počátku přípravného řízení trvalo téměř půl roku od zahájení trestního řízení, než byl proveden první výslech obviněného (dne 19.7.1999) a další jeho výslech se uskutečnil až dva roky poté (dne 16.7.2001). Rovněž doba od vyhlášení odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně (dne 1.9.2003) a předložení věci odvolacímu soudu (dne 20.5.2004) přesahuje dobu delší než 8 měsíců. Dne 11.10.2005 byla u soudu prvního stupně podána nová obžaloba ve věci a až dne 30.1.2007 (tedy opět více než po roce) došlo k opětovnému nařízení hlavního líčení. Naopak jednání obviněného, pomíneme-li objektivní hledisko jeho nepříznivého zdravotního stavu, nijak významně k celkové délce trestního řízení nepřispělo.

Vrchní soud v Olomouci na základě odvolání proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 7. 2008, sp. zn. 52 T 10/2005, přihlédl k časovému odstupu od spáchání skutku i k délce trestního řízení a obviněnému P. V. snížil původní uložený nepodmíněný trest odnětí svobody ze 7 na 6 let. Následně, na základě rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 6. 2009, sp. zn. 4 Tdo 636/2009, rozhodl opětovně Vrchní soud v Olomouci v příslušné věci tak, že obviněnému snížil nepodmíněný trest odnětí svobody ze 6 let na 5 let s odůvodněním, že obviněnému uložený nepodmíněný trest odnětí svobody ve výměře 5 let dostatečně vystihuje zmírnění zájmu na postihu pachatele trestného činu (obviněného) v důsledku uplynulší doby, tj. ve smyslu jistého oslabení zájmu na postihu pachatele trestného činu z hlediska individuální i generální prevence s tím, že uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody se odvolacímu soudu jevílo jako důvodné.

S tímto míněním Vrchního soudu v Olomouci však, dle názoru Nejvyššího soudu České republiky, nelze souhlasit, neboť v návaznosti na výše zmíněné obecné názory Ústavního soudu České republiky a na čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle něhož má každý právo na to, aby jeho věc byla spravedlivě projednána v přiměřené lhůtě, není možno uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody považovat za proporcionální zásah, a to vzhledem k nepřiměřené délce daného trestního řízení.

Na tomto místě je třeba zmínit nálezy Ústavního soudu České republiky ze dne 12. 10. 2009, sp. zn. IV. ÚS 380/2009, kde byla rovněž řešena otázka nepřiměřené délky trestního řízení s tím, že

pachatel se dopustil trestného činu v roce 1998, trestní stíhání bylo zahájeno 4. 11. 2002 a odvolací řízení bylo skončeno usnesením ze dne 15.3.2007, tedy od zahájení trestního stíhání do vydání rozhodnutí odvolacím soudem uběhlo necelých pět let a od samotného spáchání trestného činu uběhlo přibližně 9 let. Pachateli byl uložen mimo jiné i nepodmíněný trest odnětí svobody, s čímž však Ústavní soud České republiky vyslovil nesouhlas a rozhodnutí obecných soudů v uvedené věci zrušil s následujícím odůvodněním:

Ústavní soud je toho názoru, že obecné soudy při posuzování této trestní věci nedostály své ústavní povinnosti poskytovat ochranu základním právům stěžovatele (čl. 4 Ústavy), čímž porušily rovněž základní principy, na nichž je vystavěn materiální právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy). Tato výtka směřuje zejména vůči odvolacímu (resp. dovolacímu) soudu, jenž ponechal v platnosti rozhodnutí soudu nalézacího, které stanovilo stěžovateli nepodmíněný trest odnětí svobody, aniž by byl ovšem respektován požadavek spravedlivé rovnováhy mezi omezením práva na osobní svobodu na straně jedné a veřejným zájmem na stíhání a potrestání stěžovatele. Tímto postupem obecné soudy dle mínění Ústavního soudu porušily čl. 8 odst. 2 Listiny [srov. k tomuto závěru i nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 554/04 ze dne 31. 3. 2005, Sbírka rozhodnutí, svazek 36, nálezu č. 67]. Důvodem této neproporcionality přitom je nezohlednění délky trestního řízení stejně jako (a to zejména) doby uplynulé od spáchání skutků, z nichž byl stěžovatel shledán vinným, ze strany jedné a ze strany druhé nezohlednění předchozího a následného života stěžovatele, zátěže plynoucí z délky trestního řízení atd.“

V demokratickém právním státě jsou všechny orgány veřejné moci povinny respektovat základní práva a svobody, úkolem soudů je poskytovat jim ochranu, resp. svébytnou a specifickou formu ochrany, jde-li o Ústavní soud. Je-li ochrana základních práv a svobod středobodem fungování demokratického právního státu, je třeba při jejich aplikaci trvat na uplatnění zásady přímosti a bezprostřednosti takové ochrany. Shledá-li již sám obecný soud porušení základního práva či svobody, je povinen učinit všechna opatření k tomu, aby k dalšímu porušování nedocházelo a již existující porušení odčinit prostředky, kterými disponuje v rámci své pravomoci. To se ostatně odráží v komplementární zásadě subsidiarity, která se uplatňuje v řízeních před orgány, jež jsou nadány poskytovat jednotlivci specifickou ochranu základních práv a svobod (Ústavní soud, Evropský soud pro lidská práva), a to teprve tehdy, selhávají-li mechanismy ochrany před jinými orgány veřejné moci, respektive orgány vnitrostátními. Z hlediska maximálního právního státu je proto nepřípustné, aby obecný soud sice připustil porušení základního práva, avšak z něj nevyvodil závěry, které by směřovaly k efektivní ochraně základních práv jednotlivce.

Ústavní soud České republiky v uvedeném rozhodnutí rovněž obecně konstatoval, že trestní předpisy znají celou řadu prostředků, jež proporcionalitě trestu vyhovují - jedná se např. o upuštění od potrestání nebo mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby, které lze využít tehdy, odůvodňují-li to mimo jiné i okolnosti případu a bylo-li by použití zákonné trestní sazby nepřiměřené, přes podmíněný odklad takto eventuálně vyměřeného trestu, až po zastavení trestního stíhání.

V návaznosti na výše uvedené skutečnosti a vzhledem k okolnostem, že předmětný skutek byl spáchán před více než 12 lety, trestní řízení trvalo více než 10 let, nejednalo se o nějak významně komplikovanou trestní věc, v době po spáchání činu obviněný vedl řádný život, k průtahům v řízení nedošlo jeho zaviněním a že trestní řízení trpělo nesoustředěností a pochybeními orgánů činných v trestním řízení, je dle názoru Nejvyššího soudu České republiky nutno učinit závěr, že odvolací soud tím, že uložil obviněnému P. V. nepodmíněný trest odnětí svobody, nerespektoval požadavek spravedlivé rovnováhy mezi omezením práva na osobní svobodu na straně jedné a veřejným zájmem na stíhání a potrestání pachatele na straně druhé (neproporcionalita), čímž porušil čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, neboť jednak nezohlednil délku trestního řízení a dobu, která uplynula od spáchání skutku, a jednak nezohlednil předchozí a následný život obviněného,

psychickou zátěž z probíhajícího trestního řízení.

Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací se v předmětné věci neřídil (resp. řídil jen částečně) právními názory uvedenými v rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 6. 2009, sp. zn. 4 Tdo 636/2009, když s odkazem na délku doby, po kterou je trestní stíhání vedeno, snížil obviněnému nepodmíněný trest odnětí svobody ze 6 na 5 let. Takové rozhodnutí však není možno považovat, vzhledem k nepřiměřené délce trestního řízení, za dostatečné.

Obviněný své dovolání opírá dále o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., který spočívá v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) a g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k).

K první části dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. Nejvyšší soud uvádí, že tento dovolací důvod má zajišťovat nápravu tam, kde soud druhého stupně měl v řádném opravném řízení přezkoumat určité rozhodnutí napadené řádným opravným prostředkem po věcné stránce, ale místo toho, aniž byly splněny procesní podmínky pro takový postup, opravný prostředek (odvolání nebo stížnost) zamítl nebo odmítl podle § 253 odst. 1 nebo odst. 3 tr. ř. (u odvolání), u stížnosti podle § 148 odst. 1 písm. a), b) tr. ř. Jinými slovy řečeno, obviněnému nesmí být odepřen přístup k soudu druhého stupně, jsou-li splněny podmínky pro meritorní přezkum napadeného rozhodnutí.

V dané věci se však o takový případ nejedná. Je zřejmé, že odvolacím soudem byl rozsudek soudu prvního stupně po věcné stránce přezkoumán. Za této situace není rozhodující, že při svém rozhodování odvolací soud považoval námitky obviněného uvedené v odvolání za nedůvodné a podané odvolání podle § 256 tr. ř. zamítl. Tím, že odvolací soud postupem podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, je zřejmé, že odvolání obviněného podrobil meritornímu přezkumu. Lze tedy uzavřít, že obviněnému nebyl přístup k soudu druhého stupně nikterak odepřen. Z tohoto důvodu Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. v této první části nemohl obviněný žádnými námitkami naplnit.

Jde-li o druhou alternativu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., Nejvyšší soud České republiky vycházel z toho, že prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu byl uplatněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nejvyšší soud České republiky se s touto částí dovolání tedy výše vypořádal přímo v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a proto na toto odůvodnění (viz. výše) odkazuje.

Nejvyšší soud České republiky po zhodnocení všech relevantních skutečností v souladu s ustanovením § 31 odst. 1 tr. zák. dospěl k závěru, že v případě projednávané trestní věci bude účelu trestu podle § 23 odst. 1, odst. 2 tr. zák. dosaženo i bez přímého výkonu trestu odnětí svobody s tím, že za nejúčelnější považuje alternativní způsob potrestání obviněného spočívající v podmíněném odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem podle § 60a tr. zák. a v trestu zákazu činnosti. Při ukládání trestu bylo přihlédnuto k tomu, že obviněný P. V. nebyl dosud soudně trestán, z místa bydliště k němu není negativních připomínek.

Se zřetelem na výše uvedené Nejvyšší soud České republiky dovoláním napadený rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3.9.2009, sp. zn. 1 To 53/2008, podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil ve výroku o trestu, podle § 265k odst. 2, věty druhá, tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušený výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a v souladu s ustanovením § 265m odst. 1 tr. ř. obviněnému uložil podle § 250 odst. 3 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání 3 let. Podle § 60a odst. 1, odst. 2 tr. zák. byl obviněnému výkon trestu odnětí

svobody podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 5 let a současně byl nad obviněným vysloven dohled, a to v rozsahu uvedeném v § 26a odst. 1 a § 26b odst. 1 tr. zák. Dále byl podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr. zák. obviněnému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkcí ve statutárních orgánech obchodních společností a družstev na dobu 5 let.

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 tr. ř. ve veřejném zasedání.

Pro úplnost zbývá dodat, že nový trestní zákoník (zák. č. [40/2009](#) Sb., ve znění zák. č. [306/2009](#) Sb.) užitý jako celek není pro obviněného P. V. příznivější ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 cit. zák., o vině trestným činem podvodu bylo pravomocně rozhodnuto Vrchním soudem v Olomouci podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. účinného v době spáchání trestného činu, takže i trest byl Nejvyšším soudem ukládán podle tohoto tr. zák. Trest odnětí svobody, jehož výkon je podmíněně odložen na zkušební dobu při vyslovení dohledu, lze uložit podle tr. zákona i tr. zákoníku.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)